

ÚVOD

V současné době připravuji pro nakladatelství VOX novou publikaci na téma Mezinárodních standardů účetního výkaznictví (IFRS). Při zpracovávání kapitoly o leasingu mne napadla otázka, zda je vhodné čekat s jejím vydáním až na dobu, kdy bude dokončena celá nová publikace. Nový standard IFRS 16 *Leasingy* přinese od roku 2019 zásadní změny ve vykazování leasingů u nájemce. Společnosti, které sestavují účetní výkazy podle IFRS, se o tyto změny začínají zajímat již nyní, aby se na novou úpravu stačily včas připravit. Po dohodě s nakladatelstvím bylo proto rozhodnuto, že kapitola *Leasingy* bude vydána samostatně, dříve než bude dokončen zbytek nové knihy. Vycházíme tak vstříc požadavkům čtenářů, kteří mají oprávněný pocit, že literatura týkající se nové úpravy leasingů na našem trhu chybí.

IFRS 16 *Leasingy* byl vydán v lednu 2016 jako výsledek desetiletého projektu. Pokud si mohu osobně dovolit text standardu nějak zhodnotit, volila bych asi slovo „nevyváženost“. Některým oblastem, jako například analýzám různých situací, v nichž se jedná, nebo naopak nejedná o leasing, je věnována až nepřiměřená pozornost. Naproti tomu, standard vůbec neuvažuje například situaci, kdy je leasingová smlouva sjednána na dobu neurčitou. Zde se domnívám, že v praxi budou vznikat problémy s aplikací standardu a bude docházet k rozdílné interpretaci požadavků standardu ze strany společností.

V některých případech se osobně domnívám, že řešení určitých situací uvedených ve standardu jsou přinejmenším sporná, jako například přístup tvůrců standardu k otázce prodeje a zpětného pronájmu v situaci, kdy se jedná o prodej podle IFRS 15 *Výnosy ze smluv se zákazníky*.

Publikace obsahuje množství příkladů. Některé z nich jsou převzaty z Ilustrativních příkladů, které byly vydány spolu s IFRS 16 *Leasingy*. Text příslušných příkladů je v této publikaci přeložen z originálu bez jakýchkoli úprav, proto mohou někdy připadat čtenáři poněkud rozvleklé a opakující se. V této formě však byly příklady koncipovány přímo ze strany tvůrců standardu.

V textu publikace se objevuje termín „leasingová smlouva“. Je však nutno zmínit, že český právní řád nezná leasing jako samostatný smluvní typ. České zákony leasing nijak nedefinují a neupravují; s pojmem leasing se pracuje pouze v účetních a daňových předpisech. Právně se tedy jedná o tzv. nepojmenovanou smlouvu na základě ustanovení § 1746 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník. Jinými slovy obsah této smlouvy bude primárně nastaven smluvními stranami, podpůrně se na ně budou vztahovat ustanovení o nájemní smlouvě dle § 2201 – § 2331 občanského zákoníku a o koupi dle § 2079 – § 2183 téhož. Otázka, zda se jedná o leasing ve smyslu IFRS 16 *Leasingy*, tedy bude muset být vždy posuzována materiálně, a to bez ohledu na název smlouvy (např. nájem, operativní leasing, finanční leasing, zá-půjčka, ale také např. přenechání věci k užívání za úplatu či jiné) či na pojmenování

smluvních stran (pronajímatel – nájemce, ale také například poživatel – poskytovatel, dodavatel – zákazník nebo obecně jen věřitel – dlužník). Prakticky by pod definici leasingu dle IFRS 16 *Leasingy* mohla spadnout i věčná břemena – užívací právo k věci na dobu určitou (tedy kategorií nikoliv závazkové, ale věčné právo).

Doufám, že tato publikace pomůže čtenářům při studiu nových požadavků na vykazování leasingů podle Mezinárodních standardů účetního výkaznictví (IFRS) a také společně v přípravě na přechod na nový standard v roce 2019 (případně i dříve, protože dřívější přechod je za určitých podmínek povolen).

Lenka Krupová

Děkuji Mgr. Ing. Tereze Krupové, PhD. za cenné připomínky a rady, kterými přispěla ke vzniku této publikace.